

Актуально

Детально про INUDECO

Допомога Чернігову

НОВИНИ ЧАЕС

26 травня 2022 | №04 (1532)

Офіційна газета ДСП «Чорнобильська АЕС»

Чорнобильська

ВИШИВАНКА

Працівники ЧАЕС отримали державні нагороди

12 травня міністр оборони України Олексій Резніков, міністр внутрішніх справ Денис Монастирський та міністр енергетики Герман Галущенко відвідали майданчик ДСП «Чорнобильська АЕС».

У рамках візиту міністри урочисто нагородили військовослужбовців ЗСУ, НГУ, прикордонників та працівників

підприємств зони відчуження.

«Особливо дякую нашим атомникам, які тримали цю [російську — ред.] навалу. Так, вони не стояли із кулеметами, але робили свою роботу і вони теж герої», — відмітив міністр оборони України. Нагадаємо, орденом «За мужність» III ступеня із формулюванням «...за вірність українському наро-

дові, вагомий особистий внесок у подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, мужність і самовідданість, виявлені у забезпеченні життєдіяльності об'єктів Чорнобильської АЕС в умовах окупації під час збройної агресії Російської Федерації проти України» нагороджено 31 працівника ЧАЕС.

Крім цього, делегація відвідала промисловий майданчик ЧАЕС, СВЯП-2, оглядовий павільйон, де виконував обов'язків генерального директора Валерій Сейда коротко описав післяаварійний стан об'єкта «Укриття» та подальше співробітництво із міжнародними донорами із реалізації плану перетворення ОУ на екологічно безпечну систему.

Також Олексій Резніков провів нараду з представниками Національної гвардії України, які несуть службу з охорони об'єктів станції.

Наразі персонал та керівництво станції займаються підрахунком збитків, нанесених армією окупанта, а також відновленням робіт на майданчику ЧАЕС.

ЧАЕС відновила роботи з пилопригнічення

1-2 травня 2022 року персоналом цеху експлуатації об'єкта «Укриття» та нового безпечного конфайнменту (ЦЕОУ(НБК)) за допомогою Модернізованої системи пилопригнічення (МСПП) було успішно виконано роботи з пилопригнічення (подавання локалізуючого пилопридушувального складу АК-510 у підпокрівельному просторі об'єкта «Укриття»).

У режимі пилопригнічення персоналом було виконано приготування пилопридушувального складу і промивного розчину, аналіз змісту гадолінію в промивальному розчині, тестування (визначення в'язкості) пилопридушувального складу, подачу в зону дії МСПП пилопридушувального складу, промивання трубопроводів і форсунок розчином для промивання з подальшим дренажем залишків складу і розчину в дренажний бак.

Виконані роботи служать для обмеження поширення радіоактивних ре-

човин у підпокрівельному просторі об'єкта «Укриття», що знаходяться в зоні дії МСПП. Зона дії МСПП обмежена осями 40-53, рядами Б-С і включає в себе підпокрівельний простір зруйнованого блоку №4 (приміщення ЦЗ, боксів барабан-сепараторів і т.д.) і міжконтрфорсний простір. За один сеанс пилопригнічення проводився 1 пуск по 5 т ЛППС по кожному із трьох напірних колекторів.

Довідково. У рамках міжнародної технічної допомоги у 2003-2006 роках було проведено роботи з модернізації системи пилопригнічення об'єкта «Укриття» з використанням пилопригнічувальної суміші з підвищеним вмістом сухого залишку, що дозволяє створити стійке плівкове покриття, яке запобігає виникненню пилу.

У 2021 року інститутом проблем безпеки АЕС (ІПБ АЕС) було виконано науково-дослідну роботу з оцінки стану захисного полімерного покриття в під-

покрівельному просторі об'єкта «Укриття».

Згідно висновків Звіту про Науково-дослідну роботу «Оцінка стану захисного полімерного покриття в підпокрівельному просторі об'єкта «Укриття» станом на 2021 рік», перевищень критеріїв оцінки стану захисного полімерного покриття та перевищень рівня радіоактивного забруднення зовнішніх поверхонь захисного полімерного покриття зафіксовано не було, однак, згідно рекомендацій того ж звіту — для обмеження радіоактивних речовин, підвищення радіаційної безпеки при виконанні робіт з моніторингу паливовмісних матеріалів ОУ, проведення передпроектних обстежень нестабільних конструкцій у рамках розроблення проекту ПК-2, було рекомендовано провести превентивне пилопригнічення не пізніше першої половини травня 2022 року, що і було виконано.

На ЧАЕС поновлено хімічний контроль якості води

Починаючи з 9 травня на Чорнобильській АЕС повністю відновлено контроль хімічних показників водно-хімічного режиму сховища відпрацьованого ядерного палива №1. Про це повідомив заступник директора технічного з поводження з радіоактивними відходами ЧАЕС Олександр Скомархов.

Причиною часткового призупинення контролю стала окупація промислового майданчика Чорнобильської АЕС військами російської федерації у період з 24 лютого по 31 березня 2022 року та неможливість доставляння на майданчик персоналу відповідної кваліфікації.

Часткове припинення контролю з 25 березня 2022 року було узгоджено з регулятором — Державною інспекцією ядерного регулювання України.

Відпрацьоване ядерне паливо, яке знаходиться у сховищі мокрого типу (далі: СВЯП-1), зберігається повністю зануреним у воду. Вода у цьому випадку виконує дві функції: відведення залишкового тепла та захист персоналу від опромінення. Здійснюючи контроль хіміч-

них показників води, у якій перебуває паливо, спеціалісти ЧАЕС можуть визначити, чи не відбувається з паливом шкідливих процесів.

Під час окупації оперативний персонал ЧАЕС було дистанційно навчено виконувати відбір проб води та контроль її хімічних показників, однак такий конт-

роль здійснювався частково.

Після звільнення території ЧАЕС від окупаційних військ та з появою можливості доправлення на майданчик ЧАЕС кваліфікованого персоналу для проведення контролю хімічних показників водно-хімічного режиму СВЯП-1, контроль було поновлено у повному обсязі.

Відновлено проведення протиаварійних тренувань

16 травня на Чорнобильській АЕС успішно проведено спільне протиаварійне тренування. Це перше тренування після звільнення майданчика станції від окупаційних військ російської федерації.

Тема тренування — пожежа в основному об'ємі НБК із погіршенням радіаційної обстановки.

Метою тренування була перевірка готовності персоналу ЧАЕС до найскладніших аварійних ситуацій та аварій, враховуючи стан ЧАЕС після окупації та наявну кількість персоналу на майданчику. Крім цього, на меті було відпрацювання практичних дій оперативного персоналу ЧАЕС, а також взаємодія під час пожежі на об'єкті з пожежно-рятувальним під-

розділом та військовою частиною 3041 Національної гвардії України.

За сценарієм, під час проведення вогневих робіт виникло загоряння на майданчику тимчасового складування фрагментованих елементів металевих конструкцій об'єкта «Укриття». Було зафіксовано задимлення основного об'єму НБК, а також зростання об'ємної активності у аерозолях.

Учасники тренування повинні були сповістити персонал про подію, скоординувати дії із військовими задля безперешкодного доступу пожежних, організувати евакуацію персоналу, а також забезпечити дозиметричний пропуск і провести радіаційну розвідку у місці «пожежі».

Крім пожежних та нацгвардійців, у навчаннях брали участь керівники та працівники цеху експлуатації об'єкта «Укриття» (нового безпечного конфайнменту), цеху радіаційної безпеки, електричного цеху та служби фізичного захисту.

«Тренування пройшло успішно. Не зважаючи на те, що станція понад місяць перебувала в окупації і що на майданчику присутня лише обмежена частина працівників станції, персонал ЧАЕС не втратив пильності і під час тренування показав свій високий професіоналізм та добре злагоджену взаємодію. Ми готові до всього», — прокоментував Дмитро Кондратов — начальник відділу аварійної готовності та реагування.

INUDECО: окремі думки щодо однієї теми

VII Міжнародна конференція «Проблеми зняття з експлуатації об'єктів ядерної енергетики та відновлення навколишнього середовища» INUDECО 2022 відбулася, як первинно і планувалося, 27-28 квітня.

Передбачалося, що на конференції традиційно розглядатимуться проблеми та перспективи, а також шляхи підвищення рівня ефективності науково-практичних досліджень стосовно Чорнобиля у широкому сенсі цього слова, налагодження співпраці та обміну досвідом у царині зняття з експлуатації об'єктів ядерної енергетики та поводження з радіоактивними відходами та відпрацьованим ядерним паливом.

Звичайно, планувалося обговорити й питання реабілітації територій та населення, котрі постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС та АЕС Фукусіма.

Проте, сам час запропонував учасникам INUDECО іншу розмову — розмову у контексті викликів, котрі постають перед ядерною енергетикою у воєнний час.

Конференція пройшла в онлайн-форматі. Участь взяли 168 осіб та 35 інституцій з 20 країн світу. Загалом було презентовано 64 доповіді. Ми наводимо витяги ключових із них. Дмитро СТЕЛЬМАХ, начальник відділу стратегічного планування ДСП ЧАЕС:

— Хоча останній енергоблок було зупинено ще у 2000 році, у нас ще залишається в експлуатації сховище відпрацьованого палива «мокрого» типу, де зосереджена значна кількість ТВЗ, якої достатньо для 13 ядерних реакторів. Воно дуже вразливе до проблем з енергопостачанням, і в разі виникнення «Фукусімського» сценарію, наслідки можуть бути планетарного масштабу. Також на майданчику ЧАЕС є об'єкт «Укриття», який є унікальним, і його експлуатація неможлива ніким іншим, окрім персоналу ЧАЕС.

Поточна ситуація контрольована. На-

разі проводиться обстеження об'єктів і я дійсно хочу підтвердити, що на щастя не відбулось втручання у технологічні системи. Завдяки цьому невтручання та професійним діям персоналу вдалось зберегти дані об'єкти в безпечному стані.

Дуже радий був почути, що у всіх присутніх єдина позиція щодо визнання росії як країни, що є ядерним терористом. Я підтримую думку стосовно відшкодування збитків, проте я наполягаю на вивченні досвіду ЧАЕС та ЗАЕС щодо безпекової складової. 1957 року саме для врегулювання питання у сфері ядерної безпеки було створено МАГАТЕ. І, не зважаючи на те, що СРСР був співзасновником цієї організації, після аварії 1986 року світова спільнота змусила союз провести роботу над помилками і саме завдяки цій роботі виникла культура безпеки як невід'ємна частина ядерної енергетики.

Після аварії на «Фукусімі» на вимогу МАГАТЕ було проведено стрес-тести АЕС та зосереджено увагу не на потенційному виникненню аварії, а на тому, які заходи треба проводити, якщо аварія вже відбулась. Це сталося, тому що світ змінився.

В лютому 2022 світ знову змінився, і ми маємо вміння реагувати на ці зміни. Після окупації ЧАЕС та ЗАЕС потрібно визнати, що наразі питання можливості захоплення об'єкту атомної енергетики вже не актуальне. Правильніше міркувати, коли та де саме це відбудеться наступного разу. Зараз в усіх нормативних актах така подія оформлена як форс-мажор. Тобто не враховано, на кого покладено обов'язки із ліквідації наслідків аварії, якщо така виникне, не зрозуміло, хто компенсуватиме збитки від події.

Є ще один дуже тонкий нюанс. Приклад ЧАЕС та ЗАЕС показав: штатний персонал захопленої станції змушений усі професійні дії узгоджувати із загарбниками. За певних умов це може бути розцінене як колабораціонізм. Тобто потрібно заздалегідь визначити статус персоналу в подібних умовах. І це питан-

Дмитро СТЕЛЬМАХ

ня виходить за межі безпеки України. Світовою спільнотою повинні бути створені якщо не зобов'язання, то хоча б необхідні гарантії.

Наразі відсутня безпека і в 30-кілометровій зоні навколо Запорізької АЕС, і в повітрі. Над нею літають ракети, на самій станції більше 500 окупантів та 50 одиниць техніки. Тому має бути й чітке розуміння припустимих заходів для збройних сил України, які рано чи пізно будуть звільняти цю територію, — стосовно виникнення у цей час аварії чи застосування загарбниками ядерного шантажу.

Усі ці компоненти треба розглядати на зустрічах із МАГАТЕ та іншими міжнародними безпековими організаціями. Також треба розглянути питання страхування, бо наразі жоден страховий пул не в змозі страхувати від наслідків катастрофи, якщо вона буде планетарного масштабу.

Також треба переглянути підходи до фізичного захисту. На відміну від бійців нацгвардії, які охороняли ЗАЕС, на ЧАЕС військові не чинили спротив, але були вивезені на територію росії як військовополонені. І при поверненні у певних органів виникнуть питання щодо їх дій під час захоплення станції.

Я погоджуюсь, що попередити технічними засобами акти ядерного тероризму неможливо. Найкращий запобіжник таким випадкам — це персонал, який вдало керує об'єктом, сповідуючи принципи культури безпеки.

Саме так чинив персонал ЧАЕС, втримавши ситуацію та відпрацювавши практично безперервно більше ніж 23 доби, знаючи, що їхні родини в небезпеці. Персонал, який поїхав на ротацію, працював, знаючи про збройне захоплення Славутича, який протягом 3-4 діб протистояв ворогу зі зброєю в руках.

Підсумую, що треба розробити механізми та інструменти, які забезпечать вплив на держави-ядерні терористи.

Директор Інституту проблем безпеки АЕС НАН України Анатолій НОСОВСЬКИЙ:

— Провідні фахівці... неодноразово попереджували, що є велика імовірність вторгнення росії в Україну через Чорнобильську зону. Саме на території зони відчуження присутні гарні асфальтовані шляхи, якими за кілька годин ворог дістався Києва, а головне — в зоні немає жодної військової частини, окрім невеликої кількості охоронців Національної гвардії України.

Такий варіант вторгнення нашим військовим фахівцям та аналітикам передбачався малоімовірним — з тих

міркувань, що розумна людина не піде військами через радіоактивно забруднену територію. Але ризик радіоактивного забруднення був проігнорований російськими генералами.

У Білорусі, з території якої проводили наступ російські загарбники, теж знали про всі ризики, адже Білорусь 1986 року постраждала навіть більше за Україну, поряд із Чорнобильською зоною знаходиться її білоруський аналог — Поліський державний радіаційно-екологічний заповідник, звідки й увійшли на територію України російські війська.

Пересуваючись важким транспортом та забороненими шляхами, вони спричинили погіршення радіаційної обстановки у зоні відчуження, що було зафіксовано постами автоматизованої системи радіаційного контролю.

Забруднені території, над якими пройшла радіоактивна хмара 1986-го року, мають неоднорідний характер, але однією з найбільш забруднених є ПТЛРВ (пункт тимчасової локалізації радіоактивних відходів — ред.) «Рудий ліс».

Це 10 км² хвойного лісу, який прийняв на себе найбільшу частину радіоактивного викиду. 1987 року ліс було заховорено, але й у наш час забруднення має надзвичайно високу щільність. Будь-які земельні роботи здійснюють у повітря шар пилу та ґрунту, яким небезпечно дихати. Саме це місце, а також ділянки біля річок, обрали окупанти для будівництва фортифікаційних споруд. Здійснюючи дані земельні роботи та обігрівуючись від багатьох з радіоактивної деревини, вони отримали не лише зовнішнє гамма-опромінення, а й внутрішнє ураження альфа- і бета-частинками.

Не володіючи знаннями щодо правил поведінки на радіоактивно забруднених територіях, не маючи засобів індивідуального захисту та нехтуючи правилами радіаційної безпеки, окупанти завдали собі шкоди. Протягом березня білоруські ЗМІ неодноразово повідомляли, що в білоруський республіканський науково-практичний центр радіаційної медицини, що у місті Гомель, регулярно прибувають російські солдати, котрі знаходились у зоні від-

чуження. Але, виходячи з того, що реальні дози навіть у «Рудому лісі» не можуть призвести до променевої хвороби, найбільш імовірно, що центр радіаційної медицини та екології у місті Гомель використовувався для лікування звичайних поранень.

Проте, під час відступу від Києва через Чорнобиль російські війська вивели приблизно 10 тисяч одиниць важкої техніки без здійснення жодного радіаційного контролю як техніки, так і військовослужбовців.

Микола ШТЕЙНБЕРГ, ветеран атомної енергетики, колишній головний інженер ЧАЕС (1986-1987):

— Вже чимало сказано з приводу військової агресії росії, через яку була окупована Чорнобильська, а згодом і Запорізька атомні станції, обстріл ядерної установки у Харкові, місті з мільйонним населенням. Але ми не почули жодного висловлювання ані від політичних діячів, ані від фахівців, діяльність яких напряму пов'язана із ядерною енергетикою та промисловістю, про те, що над світом нависла ядерна загроза. При чому, не загроза застосування ядерної зброї, а глобальної ядерної катастрофи внаслідок тяжких аварій на АЕС.

Мене це збентежило, і я поки що не можу зрозуміти, чому мовчить ядерне співтовариство. Воно боїться наполохати перспективи розвитку ядерної енергетики? А важка аварія не відміняє

курс на розвиток?

Я хочу нагадати, що пів року тому у всіх медіаресурсах були яскраві обличчя керівників міжнародних організацій, зокрема й МАГАТЕ, ВАО АЕС та інших. Всі виступали за розвиток атомної енергетики, яка врятує світ, та що за атомною енергією майбутнє. Де вони всі сьогодні? Чому вони всі мовчать?

31 рік тому мені вже доводилося стикатися із подібною ситуацією. Тоді, наприкінці 80-х, проходило безліч зустрічей з приводу оцінки безпеки наших АЕС. Вже не пам'ятаю, в який конкретний день, але навесні рано вранці всі збирались у холі та потім йшли до зали засідань. Я подивився на екран телевізора, а там була річка та маленький місток через неї. На одному боці два вантажних автомобілі, на іншому боці два танки. Раптом танк стріляє, вантажівка вибухає...

Я нічого не зрозумів, адже репортаж вівся французькою мовою. Підійшов мій колега з регулюючого органу Словенії та пояснив, що це відбувається в його країні: стався напад сербів. І тут він сказав те, що мене зпантеличило: «За декілька кілометрів звідти — атомна електростанція «Кршко». Я спитав, в якому вона стані. Він відповів, що вона працює, на що я йому сказав, щоб надали наказ персоналу зупинити станцію та розхолоджуватись із аварійною швидкістю.

Я порівнюю тогочасну та теперішню ситуації. Тоді протягом декількох годин відбулись заяви Євросоюзу та жорстка заява НАТО, і до кінця дня бойові дії в тому районі були припинені, а ще через декілька днів Словенія вийшла зі складу Югославії.

2022 рік... Третій місяць війни... Ядерна спільнота мовчазно спостерігає за ситуацією, яка відбувається в Україні...

У чому справа? Я дійшов трьох висновків, хоча, можливо, я й помиляюся.

Перше. Тоді, 30 років тому, словосполучення «ядерна безпека» було керівництвом до реальних дій. Але сьогодні воно вже мало кого непокоїть. Ну, а словосполучення «культура безпеки» — це як реклама особистої гігієни на білбордах.

Друге. 30 років тому в керівництві атомної галузі на всіх рівнях були фахівці. Сьогодні ж в ієрархії осіб, які приймають рішення, велика кількість економістів та фінансистів, у яких завдання — отримання максимального прибутку, і вони погано розуміють, що таке безпека.

І третій принциповий момент: 30 років тому у політичному керівництві світу (я маю на увазі окремі країни та політичні організації) були в основному люди, котрі ще пам'ятали ту війну і, окрім дипломатичного боку, розуміли, що таке війна та що вона несе.

Для більш чіткого формулювання того, що сьогодні відбувається, треба звернутись до визначення поняття «технічні цілі ядерної безпеки». Не дослівно, але «з високою вірогідністю попередити аварію на АЕС; забезпечити, щоб під час всіх аварій, які враховує проєкт станції, навіть найменш вірогідних, радіологічні наслідки (якщо вони є) були б несуттєвими, та забезпечити, щоб вірогідність великих наслідків була мінімальною».

Ключовий вираз — «які враховує проєкт». Хто з учасників конференції може назвати хоча б один стандарт безпеки — національний або міжнародний — де є рекомендації включити до проєктної основи АЕС вимоги витримати атаку сучасною зброєю? Думаю, що ніхто. Таких рекомендацій немає. Та й навіть ті, що є (витримувати ударну хвилю та інше) й близько не мають нічого спільного із тим, який ефект має сучасна зброя. І не може бути взагалі таких рекомендацій. Умови бойового впливу не враховані. Наслідки таких впливів не враховані та не можуть бути враховані взагалі. Тому повторюю: безпека атомних станцій не може бути забезпечена в умовах війни.

Про міжнародний режим ядерної безпеки багато говорити не треба — він зруйнований. Пані Тарапакіна (*радниця міністра охорони довкілля — ред.*) пообіцяла, що буде розроблена нова архітектура ядерної безпеки. Це якась нісенітниця. Архітектура існує, її ніхто не руйнував. Немає засобів примусити загарбника та агресора визначені заходи виконувати.

Сьогодні є дві країни, які вийшли із цієї

структури: це Україна, ядерні об'єкти якої знаходяться поза правовим статутом та фашистська держава-агресор, яка не є такою, з ким можна вести правові справи. І тут ми припускаємо ще один момент, кажучи тільки про військових. «Навідниками» є вище керівництво ядерної енергетики росії. Солдат всього-на-всього виконує наказ. А коли приїздить головний інженер АЕС з однієї країни на АЕС іншої країни, не маючи права туди заходити взагалі, це навмисний злочин, про який ми чомусь мовчимо.

Ключова організація, яка повинна опікуватись світовою ядерною безпекою, ані слова не сказала про небезпеку — як тоді, так і сьогодні. В статуті МАГАТЕ чітко прописано, що у подібних випадках вона зобов'язана звернутись до Радбезу ООН про порушення режиму ядерної безпеки у світі та нерозповсюдження ядерної зброї. Але цього зроблено не було — був просто якийсь рекламно-туристичний візит.

Потрібно вирішувати глобальні проблеми. Однак, мовчать й оператори АЕС. Їхніх колег з ВАО АЕС реально вбивають, не на картинках, але вони всі боягузливо мовчать!

На жаль, усі механізми підтримки миру не працюють. Вже давно показали свою нікчемність організації типу ООН та на пару з нею МАГАТЕ. Із сумом можу констатувати: немає цього механізму.

Валентин КУПНИЙ, ветеран атомної енергетики, перший директор об'єкта «Укриття»:

— Нещодавно я в інтернеті побачив інтерв'ю Юрія Недашківського (*колишнього президента ДП НАЕК «Енергоатом» — ред.*) в ранзі заступника міністра енергетики. Його запитали: «Чому ми маємо вірити вам, атомникам, коли ви кажете, що на АЕС нічого не сталося?».

Він відповів, що вірити зовсім не обов'язково, бо догмати віри починаються там, де закінчуються знання.

«А от що стосується довіри, то вона дійсно завойовується дуже довго і може бути втрачена в один момент. Достатньо хоча б один раз надати недостовірну інформацію чи замовчати її», —

— резюмував Юрій Олександрович. Ці його останні слова дуже стосуються нашого теперішнього стану атомної енергетики.

Валентин КУПНИЙ

Спостерігаючи за змінами, які наразі відбуваються, 11 квітня я написав звернення до Офісу президента України з приводу кадрової політики в галузі.

20 квітня ОП перенаправив його до Міністерства енергетики. Побачивши відповідь міністерства, я, в свою чергу, написав їм свою. Зацитую частину.

«Побачивши таку затримку у відповіді, я чекав, що саме відповідь мені Офіс Президента. Але не так сталося, як гадалося. Ваша кадрова політика в атомній енергетиці — це «секрет Полішинеля». Ви наслідуйте радянську політику і відсутність нормального регулюючого органу, призначаєте «зручні» кадри, не чуєте звернення з Хмельницької АЕС — все це добром не закінчиться. Я вже не чекаю від Вас відповіді, але я повинен був це сказати».

Я дуже сподіваюсь, що після тих уроків, які нам надали наші так звані «старші брати», зміниться відношення нашої влади до ядерної безпеки, культури безпеки в цілому, а це залежить, перш за все, від кадрів.

Висловлю свій погляд на те, які зміни треба провести. По-перше, основна небезпека на майданчику ЧАЕС — це об'єкт «Укриття». Він є відкритим схо-

вищем радіоактивних виходів. І до тих пір, поки ми не приведемо до ладу ті паливо-вмісні маси, жоден конфайнмент чи інша захисна споруда не зможе ліквідувати наслідки, перш за все від природних катаклізмів. Тому Кабінет Міністрів повинен оголосити про тендер на розробку техніко-економічного обґрунтування робіт із поводження з паливо-вмісними матеріалами.

По-друге, досвід роботи ОУ з 1995 по 2002 роки. Ми були відокремленим підприємством в рамках ЧАЕС. У нас була власна структура та колектив, за результатами роботи якого ми отримали «План здійснення заходів» та 2 мільярди євро на його реалізацію. 2002 року цей колектив був ліквідований та включений до загального штатного розпису.

На моє глибоке переконання, потрібно відновлювати відокремлені підрозділи не тільки для «Укриття», а й для зняття енергоблоків з експлуатації, поводження з РАВ, розвитку інфраструктури на майданчику. Це чотири технічно різні проблеми і вирішувати їх повинні технічно освічені фахівці саме в цій галузі.

Якщо це вдасться зробити, то я впевнений, що ЧАЕС із відокремленими підрозділами в своєму складі прекрасно впорається з усіма завданнями та забезпечить радіаційну та ядерну безпеку, особливо що стосується неорганізованого розташування ПІВМ в ОУ.

Я дуже сподіваюсь, що органи державної влади наважаться на цей крок.

Максим ШЕВЧУК, заступник голови ДАЗВ:

— Сьогодні ми не будемо говорити про наслідки катастрофи 1986 року, про тих героїв, які брали участь у ліквідації наслідків цієї катастрофи. Сьогодні ми будемо говорити про російський ядерний тероризм. Саме так і ніяк інакше — ядерний тероризм, який стартував 24 лютого цього року.

Не зважаючи на те, що в самій зоні не було бойових дій, в безпосередній близькості до її периметру проходили важкі бої. Зруйноване та пошкоджене майно, залишки знищеної військової техніки та уламки боєприпасів — все це присутнє у повному об'ємі. Зруйновано

Максим ШЕВЧУК

міст через річку Уж, пограбовано та пошкоджено приміщення КПП «Дитятки», розграбована та пошкоджена будівля, в якій безпосередньо знаходився персонал агентства, знищений особистий транспорт працівників зони, які проживали у Чорнобилі.

Зазначу, що у окупантів був свій особливий чіткий «графік» мародерства — вони ним займалися з 10 години ранку до 14 години дня.

Було знищено та пограбовано техніку транспортного господарства державного спеціалізованого підприємства «Північна пуща», вкрадено сервер системи радіаційного контролю підприємства «Екоцентр», а також практично все з лабораторії.

Офісні приміщення ДСП ЧАЕС також постраждали. В протирадіаційному укритті (захисній споруді №1 — ред.), де утримували в полоні військових Національної гвардії, до останнього дня було охайно, але в день, коли їх вивезли на територію росії, були викрадені їхні особисті речі та влаштовано повний безлад.

На щастя для всіх, основні об'єкти (ядерні установки, сховища радіоактивних відходів) залишилися вцілілими. Це дуже важливо, бо ми не отримали ще одну катастрофу світового масштабу.

Але біля НБК знаходились позиції ро-

сійських військових. По собі вони залишили багато сміття та ушкодженої техніки. Неподалик від Рудого Лісу вони облаштували окопи. Копали глибоко, дихали повними грудьми, розпалювали багаття.

Також хочу зауважити, що всі основні споруди комплексу «Вектор» неушкоджені. Як і у випадку з ЧАЕС, офісні приміщення були пограбовані. Аналогічно і на ЦСВЯП.

Відносно основних наслідків окупації треба виділити наступне:

1. Порушено логістику для персоналу Чорнобильської АЕС. Тобто якщо раніше шлях на роботу займав 45-50 хвилин, то після періода окупації став займати біля 8 годин, так як відсутнє залізничне та дорожнє сполучення через Білорусь. Зміни складають до 100 людей. Для відновлення повноцінного процесу роботи нам потрібно влаштувати вахтове проживання по 15 діб для 1000 осіб, а це порядка 400-500 кімнат.
2. Вкрадено більше 200 одиниць автомобільної та спецтехніки.
3. Пошкоджено систему моніторингу навколишнього середовища.
4. Пошкоджені радіологічні лабораторії, вкрадено обладнання.
5. Пошкоджені всі офісні приміщення.
6. Зруйнована інфраструктура.
7. Залишено міни та інших вибухонебезпечних предметів.

Приоритети у відновленні зони відчуження:

1. Бар'єрна функція.
2. Продовження зняття з експлуатації ЧАЕС, а також експлуатації НБК та СВЯП-2.
3. Відновлення дорожньої інфраструктури.
4. Відновлення процесів поводження з радіоактивними відходами та фізичного захисту об'єктів.

Ми маємо подякувати всім волонтерам та нашим партнерам за розпочату допомогу. Вже надано перший сервер для ДСП «Екоцентр», який дасть змогу відновити роботу системи АСКРО, а також налагодити документообіг та бухгалтерію. Також розпочато забезпечення продуктами, а МАГАТЕ в свою чергу надало обладнання для радіаційного моніторингу.

У підсумку ще раз зауважу, що основні об'єкти критичної інфраструктури не постраждали, хоча збитки від 35-денної окупації дуже значні. І ми маємо пам'ятати, що можливе повторне вторгнення до зони відчуження. Разом з тим, найбільш загрозливою точкою в світі наразі залишається окупована Запорізька АЕС.

36 років після глобальної техногенної катастрофи ми маємо інший глобальний виклик — це ядерний тероризм і ми маємо об'єднатись задля перемоги.

Юрій ФОМІЧЕВ, міський голова Славутича:

— Зрозуміло, що після 24 лютого, після того, як війна між росією та Україною перейшла у повномасштабне військове вторгнення, світ вже ніколи не буде таким, яким він був раніше. Це зрозуміло тому, що війна відбувається не між двома сусідніми країнами за територію чи ресурси, це війна світоглядів. Війна, в якій одна країна нехтує міжнародним правом, для якої життя не є найвищою цінністю, як це прийнято в цивілізованому світі. Так само, як в цивілізованому світі навіть під час війни заборонено використовувати зброю масового ураження і зброю проти мирного населення, заборонено грабувати та вбивати мирних мешканців, гвалтувати жінок та дітей. В цій країні не лише її фанатик-лідер і керівництво, а й більша частина суспільства вважає, що вони можуть вирішувати, хто має право на існування, а кого треба «денацифікувати» та «деміліта-

ризувати». І ця країна — росія.

Є інша країна, яка боронить свою землю, яка захищає свої міста і села, свої домівки; яка разом з усім світом рятує тих, хто втратив дах над головою; яка допомагає вагітним жінкам переїхати до безпечного місця попри кулі, які летять над головами; яка доставляє продовольство і воду туди, де є гуманітарна криза; яка рятує не лише людей, а навіть витягує з-під завалів тварин та рятує їм життя, бо так роблять в усьому цивілізованому світі. І в цій країні воїни навчаються стріляти із нової зброї прямо на фронті і вже більше двох місяців чинять опір та тримають оборону перед так званою «другою армією в світі». Ми дуже пишаємось ними. Ними захоплюється весь світ. І це моя країна.

...36 років минуло з часів Чорнобильської катастрофи — найбільшої техногенної катастрофи людства. І сьогодні емоція тих справжніх героїв-ліквідаторів, така, що війна в Україні становить більшу загрозу, ніж події на ЧАЕС, бо не має впевненості, чи прокинешся ти завтра, не розумієш, куди бігти, коли звучить сирена повітряної тривоги.

Якщо повертатись до ядерних об'єктів, то ті виклики, які сьогодні є перед світовим співтовариством — це нова доктрина захисту цивільних ядерних об'єктів. Ніхто не очікував, що війська можуть їх захоплювати, що війська можуть стріляти по будівлях енергоблоків. І сьогодні потрібно переглянути своє відношення до безпекової складової — яка буде атомна енергетика в майбутньому, хто буде гарантом безпеки, які будуть нові правила (бо старі вже не діють).

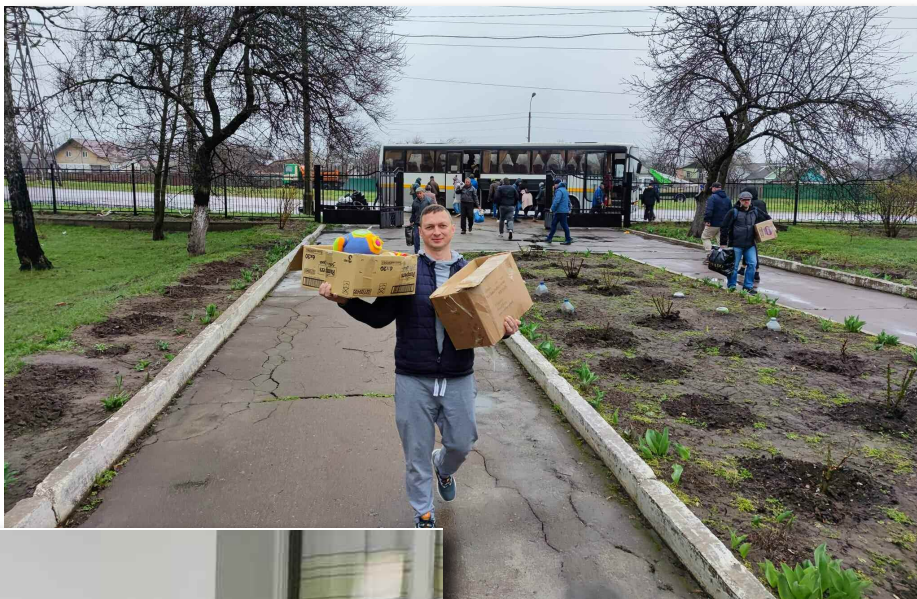
Саме про це диспути на нашій конференції, саме тут будуть надані рекомендації, як захистити мирний атом від військового вторгнення — те, з чим має справу сьогодні наша країна, з чим мала справу Чорнобильська АЕС на самому початку війни, те, що зараз відбувається на Запорізькій атомній електростанції.

Звичайно, ми не знайдемо відповіді на всі ці питання, які треба обговорювати масштабніше. І сьогодні гарантії безпеки потребує як Україна, так і вся світова атомна енергетика.

Славутич — місту-герою Чернігову

Значна частина бойових дій під час оборони України проти окупаційних військ російської федерації проходила навколо Чернігова та у Чернігівській області. У Чернігові російські військові завдали руйнувань більшості шкіл, дитячих садків та трьом з чотирьох лікарень.

В цілому, у Чернігівській області російські солдати пошкодили або зруйнували близько 3,5 тисяч будівель, серед них 80 % — це житлові будівлі. 1 місяць, один тиждень та один день, знадобився ЗСУ, щоб витіснити російські війська з Чернігівської області.

колишній працівник ДСП ЧАЕС, а наразі працівник ВП «Атомремонтсервіс» Микола Рудченко.

Нещодавно вже вп'яте у Чернігівському обласному центрі крові відбулась здача донорської крові, яку організувала група добровольців з колективів ДСП ЧАЕС та ВП «Атомремонтсервіс».

Групи добровольців спочатку складаються з працівників ДСП ЧАЕС та ВП «Атомремонтсервіс», але якщо в автобусі залишаються вільні місця, ми розміщуємо оголошення у славутицьких інформаційних групах із запрошенням охочих долучитись до здачі донорської крові.

Враховуючи те, що славутичани у мирний час доволі часто відвідують Чернігів, а також у самому Чернігові мешкає значна кількість працівників Чорнобильської АЕС, первинна профспілкова організація Чорнобильської АЕС, працівники Чорнобильської станції, працівники ВП «Атомремонтсервіс», а також жителі міста Славутич долучились до волонтерського руху з відновлення та допомоги місту Чернігів. Про те, як працівники ЧАЕС допомагають долати наслідки окупації Чернігова, розповів заступник голови первинної профспілкової організації ЧАЕС **Олександр ПАНЧЕНКО**:

«Наразі існує три види допомоги в яких ми беремо участь. Перший — це відновлення Національного університету «Чернігівська політехніка». Враховуючи, що значна кількість працівників ЧАЕС були студентами політеху, а

деякі і зараз продовжують навчання там.

Провести роботи з відновлення інфраструктури університету запропонував профгрупорг ВТК Олександр Корець. Велика кількість працівників ЧАЕС виявили бажання допомогти, але керівництво університету надало інформацію, що наразі в них достатньо охочих взяти участь у прибиранні та відновленні аудиторій. Згодом цю ініціативу підхопив працівник ЦТАВ Олександр Боярченко, який мешкає у місті Чернігів. Він звернувся до коменданта університету по інформацію стосовно робіт, які можна виконувати малими силами й таким чином у нас з'явилась бригада, яка працює щоденно. Вона складається з працівників станції, які живуть у Чернігові.

Другий вид допомоги — це донорство крові. Ініціатором цієї допомоги став

Третій напрямок допомоги — гуманітарний. Збір речей та харчів для пансіонату був організований небайдужими мешканцями Славутича та набув великого розмаху у школі № 3. Наш внесок у цей процес — доставлення речей автобусами та автомобілями, які їхали з волонтерами на здавання крові. Ці ж волонтери завантажували та розвантажували допомогу.

Гуманітарну допомогу доравлено до Чернігівського геріатричного пансіонату. В цьому пансіонаті наразі перебувають вимушені переселенці, підопічні пансіонату, діти та працівники, які живуть і працюють там».

Ми й надалі плануємо допомагати Чернігову, тому що єдність та солідарна підтримка один одного — це ще один крок до перемоги над ворогом.

Оголошення про висновок з ОВД

Державне спеціалізоване підприємство «Чорнобильська АЕС» повідомляє про допустимість провадження планованої діяльності: «Реконструкція блоку Б головного корпусу для створення лінії подрібнення довгомірів на ДСП ЧАЕС» згідно з Висновком з оцінки впливу на довкілля від 10.05.2022 № 21/01-20219238624/1, який виданий Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України.

СЛАВУТИЧ

День вишиванки

19 травня Україна в цілому, та Славутич зокрема, традиційно вінішували свій головний національний символ та ідентифікатор — вишивану сорочку, або, як наразі її називають, українську вишиванку.

Довідково. День вишиванки в Україні відзначається щорічно — в третій четвер травня, і це національне свято, а не державне, тому в цей день немає офіційного вихідного дня.

Вперше день української вишиванки відзначили у 2006 році в Чернівцях. Студентка місцевого університету запропонувала своїм друзям прийти на лекції у вишитих сорочках. Ідею несподівано підтримали всі студенти університету та викладачі.

Кілька років свято відзначали тільки в Чернівцях, а потім традиція почала поширюватися в інших містах України.

До XX століття вишиванка вважалася повсякденним одягом. Її носили практично всі. На рубежі XIX і XX століть вишиванку з брюками та піджаком почав носити Іван Франко.

У XVIII столітті вишиванку носили тільки вищі верстви населення, а ось козаки в цей же період її не носили.

У селах вишиті сорочки стали носити набагато пізніше. Візерунок на вишиванці — це важливий код, за символами якого можна прочитати зашифровані послання. Види орнаменту передаються з покоління в покоління і їх використовувати почали тільки у XX столітті.

Значення символів у вишиванці: ромб — символ родючості, поліпшення добробуту сім'ї, квадрат — баланс, гармонія, удача і порядок, спіраль — циклічність часу, символ змін; сварги — сила духу, восьмикутна зірка — символ возз'єднання чоловічого і жіночого начал, підсилює інтуїцію, хрест — захист від темних сил, гармонія і духовне просвітлення;

калина — безсмертя роду і довголіття сім'ї, ромашка, соняшник — символ любові і юності, дуб, виноградна лоза, любисток, волошки, братчики — міцність та незламність, макі — потужний захист від зла, наближення виконання бажань.

Вважається, що у вишиванці має зна-

чення абсолютно все — тканина, нитки і їх колір.

У мирний час в цей день зазвичай влаштовували флешмоби, паради вишиванок, урочисті заходи в містах. У 2022 році масових заходів не було, проте, працівники славутицьких підприємств, зокрема й Чорнобильської АЕС, прийшли на робочі місця у різноманітних вишитих сорочках. Як і раніше, яскравими кольорами майорить на промисловому майданчику газон «вишиванка», найбільший в Україні, виконаний з дрібних фарбованих камінців — нагадаємо, що він пережив окупацію майданчика станції і наразі оновлений.

Відновлено мальовану «вишиванку» на центральній площі Славутича. У рамках своєрідного марафону в місті енергетиків пройшов благодійний ярмарок, в ході якого зібрано чималі кошти, що будуть передані на потреби ЗСУ.

Концертна програма, робота фотозон, вишиваний флешмоб — все це дозволило славутичанам відчути єднання та отримати святковий настрій, що є неоціненним під час військової години.

Ukraine **NOW** ua

Газета: «Новини ЧАЕС»

Засновник: ДСП «Чорнобильська АЕС»

Газету засновано у 1995 році. Свідectво про держреєстрацію друкованого засобу масової інформації Кі №830 від 11 листопада 2004 року.

Рукописи, надані в редакцію, не редагуються й не рецензуються. Редакційна колегія може не поділяти точку зору авторів публікацій.

Відповідальний за випуск: Віталій Медвідь

Над номером працювали: Майя Руденко, Владислав Курочкін, Тетяна Грива, Анастасія Єрашова, Дмитрій Корчак

Зворотній зв'язок: korchak@chnpp.gov.ua